

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht - Centrum; J. van Heeren, Sliedrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837 - 357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn, telefoon 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

„De natuur leerschool der genade”

„Want de aarde brengt vanzelf vrucht voort: eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.”

Markus 4:28.

III

We werden er op gewezen dat, zodra de Heere leven wekt in de ziel, ook de strijd geboren wordt en deze voortduurt tot de jongste snik. Neen, niet alleen bij het opkomen van 't kruid is er tegenstand, maar ook in het opwassen. Want op de akker groeit ook onkruid.

Dit kan soms zo sterk zijn, dat de landman gaat wieden, opdat het onkruid het koren niet zal verstikken. Op geestelijk gebied heeft de ziel ook met onkruid te worstelen. Het hart is bij aanvang wel vernieuwd geworden, echter de wedergeboren mens blijft hier tot de dood toe zijn oude natuur omdragen. Hoe welig tiert soms weer dat onkruid in zijn hart! Het vlees begeert tegen de geest.

Ja hoe vaak speelt hem het onkruid van zonden en ongerechtigheden nog parten. Het schijnt soms of het onkruid der zonde het goede zaad nog geheel zal verstikken. Die ongerechtigheden kunnen na ontvangen genade nog zo in het hart omwoelen, zodat het meer gelijkt op een akker vol onkruid, dan op een akker met goed zaad bezaaid. Menige traan wordt er nog over de aanklevende verdorvenheid geschreid. Ja, dan tracht hij zelf ook soms aan het wieden te gaan. Deze zonde zal hij laten, en voor die zal hij zich wachten. Doch hoe moet hij ervaren, dat al zijn eigen wieden niet helpt. Het is of het onkruid nog erger uitbreekt. Hij moet klagen, „als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij.” Hij heeft nodig dat de Hemelse Landman, met de Geest der uitbranding hem bearbeidt. Die moet bij hem afbreken en uitrusten wat Gode mishaaft.

Ja, waar de Heere het goede werk begint, zal Hij het ook voleindigen. De Heere zal door Zijn Geest, Zijn oordelende, reinigende en vertroostende kracht in hart en leven voltrekken. Zowel naar de binnen-, als naar de buitenzijde vangt de Geest Zijn werking in Zijn volk aan. Ja, er is reeds op gewezen, dat de Heere de zondaar eerst ontdekt aan de grote kloof, die er ligt tussen God en zijn ziel vanwege zijn zondeval in het Paradijs. De Heere laat hem dan niet liggen in zijn ellende, Hij ontdekt niet om hem dan nog voor eeuwig te laten verloren gaan, maar om te behouden, om hem te verlossen van 't hoogste kwaad en te brengen tot 't hoogste goed. Dit kan de pas ontdekte zondaar zelf eerst wel niet begrijpen. Hij ziet zich als onbekeerd inplaats van bekeerd. Toch gaat de Heere bij aanvang de hope in de ziel werken op genade, op redding. Hier vinden wij weer een schoon beeld van in de natuur!

Wij hebben eerder reeds opgemerkt, dat het kruid bij de opkomst met een rood puntje boven de grond uitkwam. Doch na enige dagen wordt het groen van kleur. Groen nu is de kleur der

hope. Nu moet hier echter gewaakt voor zelfbedrog. In de voorafgaande gelijkenis spreekt Jezus ook van zaad, dat op een steenachtige plaats viel, en van zaad, dat viel onder de doornen. Het zaad nu, dat op steenachtige plaatsen valt, kleurt zich eerst ook groen bij het opschieten, en ook dat onder de doornen valt. Doch die hoop bedriegt. Wat op de steenachtige plaatsen is gevallen, schiet eerst wel vlug op, maar het heeft geen diepte van aarde. Het verbrandt dan ook straks onder de verzengende stralen der zon. Het lijkt in het begin heel wat. Wij zouden zeggen „wat belooft het veel”. Maar hoe bedriegelijk is het. Er is vreugde zonder de ware droefheid over de zonde. Het heeft geen grond in de wedergeboorte. Het zetelt alles in gemoedsaandoeningen, in het gevoel. Het matigt zich de staat der genade eigendunkelijk toe. Het heeft geen persoonlijke zielsonderhandeling, met de persoonlijke Borg. Waar het geen waar werk is, is het gelijk aan een morgenwolk, en aan een vroegkomende dauw, die henegaat. Waar het geen waar werk is, daar wordt men boos, zo men gemaand wordt tot ernstig zelfonderzoek. Waar het wel waar werk is, daar is de pasbeginnende in de genade menigwerf met vrees vervuld, dat het over zal gaan, dat het verdorren zal. Het is een kenmerk van genade, dat de Heere de ziel weer eerlijk maakt, en dat ze bang wordt voor zelfbedrog. Waar het geen waar werk is, valt men af zo verdrukking of vervolging komt om des geloofs wil. Doch waar het wel waar werk is, groeit het tegen de verdrukking in, daar wil men ook met al de tegenspoed toch niet weer ruilen met de dienst der wereld. Het zaad dat tussen de doornen opschiet belooft eveneens veel, doch het wordt door de doornen verstikt. Echter waar het waar werk is, zeker, daar kan het wel veel last hebben van de doornen, doch de doornen zullen niet de overhand verkrijgen. Waar het kruid in de goede aarde stoelt, daar wast het op, zo ook op geestelijk gebied.

De Heere komt hem te vertroosten in z'n geveen. O dan wordt het de ziel een eeuwig wonder, dat ze niet reeds lang in de hel ligt. Zij krijgt hope, dat er nog mogelijkheid van redding, nog mogelijkheid is om zalig te worden. Ja de redding en verlossing wordt vaak nog wel in een verkeerde weg gezocht. De ouden zeiden wel dan licht”. Ja, men zocht het menigwerf nog in de weg van het werkverbond. Doch dit zal de Heere Zelf zulk een ziel straks wel afleren. De ziel krijgt hope op genade. O ze is nog in het land der levenden! Zij ervaart, dat de Heere goedertieren is. En van een goedertieren God is veel te verwachten voor schuldige en ellendige mensen, die zich zelf inderdaad zo hebben leren kennen. Soms zingt ze van de goedertierenheid Gods met de dichter:

„Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven;
Maar leven, en des Heeren daân,
Waardoor wij zoveel heil verwerven,
Elk, tot Zijn eer doen gadeslaan.”

Ja, wat springt soms de ziel van vreugde in de Heere op, dat Hij nog met zulk een goddeloos mens te doen wil hebben. O, vol genot zijn de eerste vertroosting Gods voor de ziel. De meer gevorderde in de weg der genade denkt soms later, als hij langer tijd in duisternis leeft, dat het leven van vroeger hoger stond dan nu. O, toen durfde hij niets zonder de Heere te doen.

VAN DE ADMINISTRATIE

Van een abonnee te H. die in zijn woonplaats nieuwe abonnees voor Bewaar het Pand tracht te boeken, ontving ik twee nieuwe adressen, en tevens een gift van f 5,- toegezonden. Een voorbeeld van navolging moge dit zijn, inmiddels daarvoor onze dank. Voor ditmaal mogen wij weer zeven nieuwe abonnees melden, zodat ons blad steeds meer bekendheid krijgt. Wie verrast ons een volgende maal? Twee giften mochten wij nog ontvangen: uit A. f 10,- en f 2,50 aan overbetalingen. Vele kleintjes maken ook in deze een grote. In afwachting.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 74.43.50. v. d. L.

Wat had hij toen in alles de Heere nodig. Wat een aanklevend leven aan de troon der genade was er toen. Hij zou om dat aangename die eerste tijd, toen hij zo vertroeteld werd, weer terug begeren. Toch staat het leven, hoe aangenaam ook, in de eerste tijd, niet zo hoog als nu, nu hij verder gevorderd is op de weg. Nu is er meer de vastheid en de zekerheid van het geloofsleven.

De Apostel Paulus schrijft: „Want de zaligheid is ons nu nader dan toen wij eerst geloofd hebben.” Zeker het is zoet en zalig voor de ziel, als op de knieën Gods vertroost te worden. Maar er is veel meer rijkdom te genieten. In de eerste tijd leeft de ziel meer uit het gevoel, uit de gestaltenissen, uit en door het geloof in de Christus. Neen, dan is er nog niet de vastheid des geloofs in Christus. Het is dan meer een afwisselend leven. Vandaag heeft de ziel hoop, morgen vreest zij soms weer alles nog mis te hebben, zichzelf te bedriegen. De vastheid des geloofs wortelt in de persoonlijke beleving Christus' eigendom te zijn. Er kunnen ook tijden in het leven der genade voorkomen, dat het schijnt, dat het meer verkwijnt dan groeit. Dat zijn de wintertijden. Hiervan vinden wij ook weer een beeld in het natuurlijke! Het koren stoelt in de herfst eerst uit. Doch dan volgt er de wintertijd, met zijn strenge koude. Dan staat schijnbaar de groei stil. Het kruid kwijnt. Doch dan schiet het de wortels, vaster en dieper in de aarde! Ja, ook in het geestelijk leven wordt soms de wintertijd gekend, meende de ziel eerst van kracht tot kracht voort te gaan. Ach wat is er een verkouding van de liefde, en wat een verflauwing in het gebedsleven. Ze kan niet meer zo vurig en hartelijk bidden als voorheen. Het jeugdige groen is niet meer zo fris. Het is soms rood van koude gelijk het graan op de akker in de winter. Er is schijnbaar meer achteruitgang dan vooruitgang. De koude vorst of de winterbuiën gaan over de ziel. Het is of het leven bevroren, verstijfd is. Nu behoeft echter de wintertijd niet altijd een tijd van achteruitgang te wezen. Al groeit in de winter het kruid boven de aarde niet veel, ook onder de wintersneeuw groeit in stilte het zaad op de akker. Groeit het dan niet zichtbaar naar de hoogte dan groeit het des te meer naar de diepte. Hier aan de wintertijd is ook de bekende uitspraak van onze Ouden ontleend: „Laat het eerst maar eens overwinteren”. Men bedoelde daar mee, niet te gauw de handen opleggen, laat eerst maar eens zien wat het wordt. O daar, waar het echt werk des Heiligen Geestes is, neen daar sterft het niet in de winter. De Heere staat voor Zijn eigen werk in. De rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen. Maar als straks de lente weer aanbreekt, de zon haar warme stralen weer uitgiet, dan begint het

graan op de akker weer te groeien. Dan komt straks de halm, de stevige stengel openbaar. Zo ook in het geestelijke. Dan blaast de Heere bij vernieuwing dit kwijnend leven weer aan. Daarover D. V. een volgende maal.

Wijlen Ds. J. van Doorn.

Maar wij hebben de zin van Christus

1 Corinthhe 2 : 16b

4

In de zin van Christus is:

- 1e. uw levensbeginsel
- 2e. uw levenskracht,
- 3e. uw levensvreugd.

Het gaat dus in de zalving van Christus in de eerste plaats om Zijn komst met Zijn Geest in het hart tot onze vernieuwing. En daarin is zoetigheid en zaligheid tot verbinding aan de Heere en Zijn dienst. Zalig zijn zij die treuren en hongeren en dorsten naar de gerechtigheid.

Bij het **smaken** van die zoetigheid verdwijnt de wereld met al haar begeerlijkheden in het niet, zodat het wordt een zoeken van de dingen die boven en **eeuwig** zijn. En dat zijn de eerste beginselen van de vreugde die gesmaakt worden vanuit de zin van Christus.

In deze profetische bediening heeft Christus Zijn priesterlijke bediening ten doel, maar dat moet dan bij Zijn leerlingen de nodige ingang verkrijgen door de dierbare werkingen van de Heilige Geest. Daar werd bij velen een sterke neiging gevonden om te blijven staan in de eerste beginselen van het nieuwe leven. Het volgen van Christus in Zijn borgtochtelijk lijden en sterven vond weinig ingang. Zodat men dacht in het genot der zaligheid, al de grond der zaligheid te bezitten. En dat wordt tot op de dag van heden veeltijds nog gedacht. En is dat nu zo erg? Als men tot de geestelijke kennis gekomen is van de eerste beginselen van het genadeleven, en dat is tot de staat der genade, dan worden dezulken toch deelgenoot van het eeuwige leven. Wat op grond van de Schrift niet **tegen gesproken kan** worden. Ja, maar het kan vanuit de Schrift toch ook niet tot een voorbeeld gesteld worden tot verdediging van dat achterblijven.

Maar hier wordt bij het geredeneerd dat men er wel mede toe kan komen, de juiste diepgang van het rechtsgevoel gemist tegenover de Want in al het genot dat gesmaakt mocht worden is toch geen voldoening tot verzoening. Wordt Christus niet omhelsd in Zijn borgtochtelijk lijden en sterven. En wat mag daarvan toch wel de oorzaak zijn? Wel heel eenvoudig, **de mens is geneigd uit kracht van zijn geestelijke onkunde, de grond der zaligheid te zoeken in zichzelf, zoals dat was in de staat der rechtheid.** Maar de Schrift zegt ons dat we vanuit de werken der wet niet gerechvaardigd kunnen worden. De grond der zaligheid ligt buiten ons in Jezus Christus. Het huis der verwachting voor de **eeuwigheid mag** niet gebouwd worden op de zandgrond van het genot der zaligheid, maar op de Steenrots Jezus Christus, Wiens **werk** volkomen is, anders zal het weggespoeld worden. Jona moest met het zijne overboord om door de behouden te worden. En dat kreeg hij uit liefde tot Gods recht van ganzer harte te aanvaarden. Om door Christus behouden te worden moet men zijn leven verliezen. Om te komen tot de kennis dat Christus de opstanding en het leven was, moest Maria en haar zuster Martha met Lazarus door de diepte van de dood. De rechtvaardigmaking is in de opwekking van Christus en om Hem daarin te omhelzen loopt de **weg** door de dood van Christus. En daartoe is Hij gezalfd met vreugdeolie, want Hij is opgewekt om onze rechtvaardigmaking. Om zo door Zijn voorbede aan des Vaders rechterhand te komen tot de troon der genade, om verblijd en getroost te worden door de Vader.

En zo leert het hart vanuit de zalving van Christus steeds meer de zin van Christus kennen. De geestelijke levenszin des geloofs is geheel en al Christus, want buiten Hem is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.

Maar, en bedenkt het wel, Hij is ook gezalfd tot Koning. Want wij hebben Hem niet alleen nodig tot verbreking van de kracht der zonde, en tot verzoening van de schuld der zonde, doch tot de doding van de smet der zonde in onze strijd tegen zonde, Satan en ongelooft. Het is vanwege ons verdorven bestaan dat die drie hoofdvijanden **het op ons leven gemunt hebben en wij**

zijn er niet tegen opgewassen. En dat te meer, daar ons pad zo menigmaal loopt door het dal van de schaduw des doods. Had de grote Koning over deze drie, doodsvijanden niet de overwinning behaald, het zou voor ons niet mogelijk zijn door die sterke tegenstand heen te breken. Want in ons is geen kracht tegen deze grote menigte, zodat de hulp van de grote Koning onmisbaar is.

Het is ons niet mogelijk de zin van Christus van binnenuit **in stand te houden, al is die heerlijke levenszin** ons nog zo dierbaar. In ons is beslist geen kracht tegen de grote menigte van tegenstanders. De grote Koning hebben wij met Zijn Geest en Woord nodig, om in de eerste plaats niet toe te geven aan ons inwonend verderf. Begeerlijkheid des vlees die van buiten af tot ons komt, stelt **alles** in het werk door de poort van ons verdorven bestaan binnen te komen, om zo ons in de strijd tegen dat verderf, met machteloosheid te slaan. En dan is het voor ons niet meer mogelijk de zin van Christus uit te leven, zodat we niet stomheid geslagen worden. Men gaat zich dan allengskens steeds meer bij de wereld aanpassen, al geschiedt dat aanvankelijk met een godsdienstig toegeeflijkheid. Men dacht zich met het genot der zaligheid op de been te houden en zie, men komt er bedrogen mee uit in de stand van het leven. Wij hebben tegenover ons verdorven bestaan de waarachtige bekering zo nodig. En dat niet alleen in zijn voortgaan, doch ook in zijn diepgang. Het moet zijn de waarachtige bekering des harten en in die weg wil de grote Koning Zijn bijstand verlenen op uw noodgescrei. Opdat de oude mens in zijn zondig denken, willen en begeren met Christus zou worden, want dat alleen is tot opbloei van het nieuwe leven. Om dan weer in afhankelijkheid van de grote Koning met Hem en door Hem op te trekken tegen het geweld der hel. Want in Hem is het niet alleen mogelijk staande te blijven, maar ook de kracht om het verloren veld weer te veroveren, opdat de zin van Christus in ons hart en leven weer met meer diepgang tot openbaring mocht komen, om voor de Naam en zaak des Heeren uit te komen.

die innerlijke beleving bekomt het geloof in de Heere weer wasdom en kracht om de redenering van het ongelooft tot het verdenken van de Heere te onderdrukken, tot zwijgen te brengen. Om te steunen op en te roemen in de verworven verlossing door Christus. Opdat u zo door de zegen die gesmaakt wordt in Christus, met meer vrijmoedigheid zoudt mogen roemen in de verkiezende liefde Gods, die in Hem is, en dat met de beleving van het doel des Heeren. „Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde.”

Vanuit de zin van Christus hebben wij te letten op het doel des Heeren, om door Zijn Geest vaardig bevonden te mogen worden in de werkzaamheden des geloofs, de arbeid der liefde en de verdraagzaamheid der hoop, op onze Heere Jezus Christus, voor onze God en Vader. En van daaruit wist Paulus dat deze broeders door Gods verkiezende liefde de zin van Christus deelachtig waren. Om zo met steeds meer vreugde te gaan in de wegen des Heeren. Amen.

Soest.

R. Kok

NAAR DE KATECHISATIE

181

VAN DE SACRAMENTEN

De heilige doop (9)

Nog een paar zaken over de kinderdoop, voor we behandelen het sacrament van het Heilig Avondmaal.

We hebben gewezen op de eenheid van 't Genadeverbond tussen de Oud-Testamentische bedeling en de Nieuw-Testamentische, want bijzonder in die eenheid rust de kinderdoop. Want werden onder Israël de kinderen besneden, dan moeten ook in de Nieuw-Testamentische bedeling kinderen gedoopt worden. Omdat het dus eenzelfde Verbond betreft, was er geen apart bevel nodig om kinderen te dopen. In Koll. 2:11 en 12 brengt de Apostel de doop in verband met de besnijdenis. De N.T. kerk heeft dat ook begrepen. Zeer zeker zullen ook kinderen uit de gezinnen van Lydia en de stokbewaarder gedoopt zijn. Ons doopsformulier wijst ook terecht op het feit, dat Jezus „kinderen” gezegend heeft en dat Petrus op de Pinksterdag sprak: „Want u komt de

belofte toe en uw kinderen”.

Duidelijk zegt onze Heidelberger in Zondag 27, dat de jonge kinderen alzowel als de volwassenen in het Verbond Gods en in Zijn gemeente begrepen zijn. En duidelijk is ook, dat de opstellers van de Katechismus toch nooit zijn uitgegaan van de veronderstelling, dat zij als „wedergeboren” en als „levende lidmaten” moeten beschouwd en behandeld worden!

Die eenheid tussen de bedeling van het Oud-Testamentische en het Nieuw-Testamentische Verbond vinden wij ook in de VOORREDE van de Statenbijbel bij het Nieuwe Testament. We le- daarin:

„En wordt genaamd het verbond der genade. En dit wordt ook, ten aanzien van de verscheidene bedieningen van hetzelfde aan de mensen, Oud en Nieuw genaamd. Het Oude is de bediening van dit Verbond vóór de komst van de Middelaar, Die aan Abraham en aan zijn nakomelingen, het zaad, beloofd is en door menigerlei ceremoniën, van Mozes beschreven, afgebeeld. Het Nieuwe is de bediening van hetzelfde Verbond, nadat de Zoon van God, de Middelaar van dit Verbond, in het vlees gekomen is en de verzoening der mensen met God heeft teweegebracht. Deze twee Verbonden zijn wel enerlei, wat aangaat hun wezen, overmits in beide de vergeving der zonden, de zaligheid en het eeuwige leven beloofd wordt onder voorwaarde van in de Middelaar te geloven, maar worden onderscheiden ten aanzien van de bediening van beide, die in het Nieuwe veel klaarder is, zonder voorbeelden, en zich uitstrekt tot alle volken.” Hier spreken onze vaders dus niet van een apart „volksverbond” maar van een „bediening” of bedeling van het Genadeverbond als een „schaduwachtige” of „voorbeeldende” bedeling. We willen ook nog wijzen op het DANKGEBED van het doopsformulier. Er zijn predikanten geweest, die dit dankgebed niet konden bidden, omdat het zogenaamd zulke sterke uitdrukkingen bevat, als zouden alle gedoopte kinderen nu als kinderen Gods zijn aangenomen.

Toch is dat echter niet de bedoeling van onze vaders. O.i. dankt hier de Kerk van Christus voor de weldaden, die haar geschonken zijn en welke weldaden door de doop worden betekend en verzegeld, namelijk als weldaden, die in de beloften Gods liggen opgesloten, zoals de Katechismus verklaart in Zondag 25: „opdat Hij ons door het gebruik daarvan de BELOFTE DES EVANGELIES des te beter te verstaan geve en VERZEGELE”.

weldaden worden Gods kinderen geschonken door de toepassende bediening van de Heilige Geest. En die weldaden kunnen ook „kinderen” worden deelachtig gemaakt. Met de uitdrukking „en onze kinderen” wordt niet bedoeld op systematische wijze elk kind, dat gedoopt wordt, maar in het algemeen ookkinderen. Zij mogen niet van de zaligheid worden uitgesloten. Zij behoren ook gedoopt te worden en dus het teken en zegel van Gods beloften te ontvangen. Dat stelden onze reformatoren heel scherp tegenover de WEDERDOPERS, die de kinderdoop verwierpen.

Dat voor kinderen echter ook geldt, dat zij door de Heilige Geest moeten worden wedergeboren, dat zij onder de REGERING van de Heilige Geest moeten komen, waarom in het dankgebed gesmeekt wordt: „Wij bidden U ook, door Hem, dat Gij deze gedoopte kinderen met Uw Heilige Geest altijd wilt regeren.”

We willen nu onze behandeling van de doop en van de kinderdoop besluiten met nog een prak- wenk.

Wat is de roeping van ouders en ouderen verantwoordelijk. Het ja-woord wordt vaak gemakkelijk uitgesproken om de kinderen te onderwijzen, of te doen en te helpen onderwijzen, in de voorzegde leer.

Zeer zeker is ook de zorg voor onze kinderen ons opgelegd ten opzichte van hun tijdelijke belangen. Maar liggen daarbij bijzonder de GEESTELIJKE, de EEUWIGE belangen op ons hart gebonden? Eenmaal zal hun bloed van onze hand gëeist worden, hoe wij hen hebben opgevoed; hoe wijzelf hen hebben voorgedaan, ten aanzien van leer en leven? „Geheiligd in Christus” bedoelt niet de innerlijke heiliging door de Heilige Geest, maar wijst op afzondering, afzondering van de wereld en haar begeerlijkheden. Zie hier I Kor. 7:14. „En der Christelijke kerk ingelijfd en van de kinderen der ongelovigen onderscheiden worden,” zo lezen we in Zondag 27

van onze Heidelberger. Het is alsof de Heere be-
tuigt: zij zijn geplaatst op Mijn terrein, het ter-
rein van de kerk, en zij behoren MIJ toe!

Och, dat we hen mochten neerleggen voor de
Troon der genade om af te smeken de noodza-
kelijke bearbeiding van de Heilige Geest tot ver-
nieuwing des harten, tot vervulling in hun hart
met de vreze van Zijn Naam! Met onze kinderen
daarover spreken, maar bovenal óver hen spre-
ken met de Heere.

Kinderen, jonge mensen! Hoe staat ú tegenover
je doop?

Gaat je hart nog uit naar de wereldse begeer-
lijkheden en genoegens? Och, vraag toch of de
Heere de uitgangen van je hart wil verleggen
naar Hem toe, naar Zijn dienst en wegen!
„Neig mijn hart en voeg het saâm, tot de vrees
van Uwe Naam.” Dat ge tot de oprechte keus
mag gebracht worden van het smalle pad, zoals
van Mozes en Ruth.

Wanneer je nog niet tot onderscheid van jaren
bent gekomen, ligt je doop voor rekening van
je ouders. Maar dat kan niet zo blijven. De tijd
breekt aan, zo de Heere je spaart, dat je de doop
voor e i g e n rekening zult moeten nemen, d.w.z.
het antwoord zult moeten geven, wat je met de
doop doet, te mogen komen tot BELIJDEN! De
Heere binde de noodzakelijkheid van de beke-
ring op je hart. Hij doe de klem gevoelen: zich
te MOETEN bekeren..... en..... niet te kunnen
en niet te willen, opdat het de bede mag
worden: Heere, bekeer GIJ mij, dan zal ik be-
keerd zijn!

En u, die de Heere door genade mocht leren ken-
nen en vrezen, maar de ZEKERHEID des ge-
loofs nog mist, dat u met de leerling van de
Katechismus mag komen tot die zegen van de
rijke BETEKENDE zaak: de reiniging door het
bloed van Christus, zoals we lezen in Zondag 26:
„U ten goede komt.”

E.

v. L.

KEER WEDER

Zo luidt de titel van een boek van ruim 300 blz.,
dat kortgeleden het licht zag bij Boekhandel
Uitgeverij Tolle Lege te Montfoort.

Het begint met een opdracht aan het doorluchtig-
ge Huis van Oranje en aan de Nederlandse rege-
ring en aan alle onderdanen. „Deze opdracht ge-
schiedt, opdat er nog een wederkeer tot de God
onzer vaderen moge komen en zo niet, het zal
voor Vorstenhuis, Regering, Kerk en Staat een
rampzalige ondergang worden.”

Het is niet gemakkelijk om een recensie over dit
boek te schrijven en daarbij de nodige objectivi-
teit in acht te nemen, maar we zullen het pro-
beren.

Er staan verschillende artikelen in het boek,
waarvan de inhoud goed is te noemen. Verschil-
lende schrijvers zijn in en buiten onze kerken
bekend. Ds. J. Catsburg schreef het eerste arti-
kel: Opdracht aan Vorstenhuis en Regering. On-
ze Ds. Van der Ent schreef een artikel over De
Mode, dat we met aandacht en instemming gele-
zen hebben. We zouden dit artikel onder het
oog van velen, ouderen en jongeren, willen bren-
gen. Dit geldt ook het artikel van Ds. R. Kok,
ons allen wel bekend, over Uw Koninkrijk kome.
Er zijn meer artikelen, waarvan de inhoud goed
is te noemen. Het boek bevat verschillende bij-
dragen van vroegere predikanten, zoals Van
Lodenstein, Kohlbrugge, E. Erskine en anderen,
wier namen nog onder ons voortleven.

Wanneer het boek alleen deze artikelen bevatte
zouden we schrijven: we bevelen het van harte
aan. Het boek zou dan wel belangrijk minder
bladzijden tellen, maar dat zou slechts winst ge-
weest zijn. Dan hadden we natuurlijk wel hier
of daar een opmerking kunnen maken, maar die
zou dan niet de minste afbreuk doen aan de
waardering voor de inhoud.

We zouden graag willen, dat we hiermee konden
volstaan, maar dat zou niet eerlijk zijn. Voor het
oog hebben we een prachtig boek. De titel lokt
uit. De uitgave is zo te zien af. Maar al spoedig
valt het op, dat we te maken hebben met een
zeer slecht verzorgde uitgave. Het boek is in
allerlei opzicht tweeslachtig. Er zijn artikelen
bij, die wemelen van drukfouten en andere on-
effenheden. Er zijn ook artikelen, die beter ge-
corrigeerd zijn. Soms is de tegenwoordige spelling
gebruikt, soms een oudere. Er staan artikelen in
van levende personen, voor het merendeel pre-
dikanten, maar ook artikelen van mensen, die
allang geleden overleden zijn. Sommige artike-

len staan in verband met de titel van het boek,
andere helemaal niet. Sommige artikelen worden
in een van de twee inhoudsopgaven, die van
elkaar verschillen, vermeld, andere niet. Van de
meeste artikelen is duidelijk van wier hand ze
zijn, er komen ook stukken in het boek voor, ge-
schreven door een naamloze. De meeste artikelen
zijn evenwichtig geschreven, maar er komen
ook kreten en beschuldigingen van bepaal-
de personen in het boek voor, die om bewijs
vragen. (Even tussen haakjes: we nemen het hier
niet op voor personen tegen wier zienswijze we
bezwaren hebben). Drs. J. Hoek schrijft over
Naar een gereformeerde visie op de televisie.
Vlak daarop komt een artikel voor, waarin de
wijze waarop over hetzelfde onderwerp gespro-
ken wordt onze instemming niet kan hebben. We
zijn uiteraard vierkant tegen vele dingen van
onze moderne tijd. Die moeten bestreden wor-
den. Dat moet echter geschieden op een gegrond-
de en waardige wijze. Dat is hier niet het geval.
We hebben indertijd een dergelijke wijze van
uitdrukken signaleerd in het boek, getiteld:
Israëls aanneming Het leven uit de doden, ge-
schreven door C. J. Buijs, verschenen bij dezelfde
uitgever, toen te Bleiswijk. Dat boek wil zijn
een Kerk-historische documentatie over het na-
tionaal en geestelijk herstel van het volk der Jo-
den; de heilstijd der kerk tussen de val van de
antichrist en het laatste oordeel en andere be-
langrijke verhandelingen betreffende de „leer
der laatste dingen”. Er is meer overeenkomst
tussen Keer Weder en het boek van Buijs. In bei-
de boeken vinden we een gedicht, getiteld: Is-
raëls aanneming. De tendens van het boek van
Buijs vinden we ook in het artikel van Ds. J.
Jongejan. Deze schrijft op blz. 306: „Dan zal
opnieuw het zaad van Abraham in het Zaad
Christus tot een zegen zijn. Een zegen voor al de
geslachten des aardbodems, alle volkeren der aar-
de. Een geestelijke zegen en een tijdelijke zegen.
Een zegen die wij rijkelijk geprofeteerd vinden
in het O.T. zoals...”

Ook in een andere uitgave zijn we wel eens een
strijdwijze tegengekomen, die van dezelfde geest
getuigt. Dan weet men maar weinig goeds in
allerlei gemeenschappen te vinden. Zo moet het
niet. Laten we de tijd en de geesten van onze
dagen onderkennen en op een waardige, Schrif-
tuurlijke wijze waarschuwen.

Het zou ons te ver voeren, wanneer we op alle
artikelen zouden ingaan. We willen ons beper-
ken tot het maken van een paar opmerkingen.

Jac. Overeem schrijft over Het gemeentelven
vroeger en nu. Hij zegt op blz. 175: „De kinde-
ren, wel ontvangen en geboren in zonde, zijn
nochtans de blanke bladzijden waarop vader en
moeder hun onderricht schrijven.” Dat klinkt
niet erg gereformeerd.

Het artikel van de heer Mouw te Elspeet eindigt
in een aanbeveling van de samenkomsten van
Reformatorische vrienden, die hij zelf in het le-
ven heeft geroepen. In het Gereformeerd Week-
blad (uitgave Bout) van 15 maart 1975 weidde
Ds. J. van der Haar een heel artikel aan deze
vriendenkring. Hij schreef er gunstig over. In
het nummer van 29 maart daaropvolgende
schrijft de redactie, dat er op het artikel van
Ds. Van der Haar zeer veel reacties zijn binnen-
gekomen in afkeurende en kritische zin, meer
dan in al de jaren van het redacteurschap bij
elkaar. De redactie spreekt er haar spijt over uit,
dat genoemd artikel in het blad is verschenen.
„Uit veel telefoongesprekken en brieven, maar
vooral ook uit een brief van het breed minis-
terie van de ring Elburg, is ons gebleken dat er
rondom de heer E. G. Mouw, die door Ds. J. van
der Haar de leider genoemd wordt van dit gezels-
chap, dat in dit artikel zo aangeprezen wordt,
op de Veluwe, maar vooral te Uddel en Elspeet,
zeer veel verwikkelingen zijn geweest op kerke-
lijk en schoolgebied.” Aldus de redactie.

De uitgever had naar onze mening veel uit dit
boek kunnen weglaten en bij het beroep doen
op personen om een bepaalde bijdrage te leve-
ren zich goed moeten afvragen, of zij in goede
harmonie met elkaar een boek als dit zouden
kunnen samenstellen. We krijgen nu sterk de
indruk, dat predikanten als Ds. Van der Ent en
Ds. Kok en anderen niet tevoren de bijdragen
van de overige medewerkers onder ogen gekre-
gen hebben. Als het waar is, wat we vermoeden,
dan is alleen de uitgever hier in gebreke geble-
ven.

We zijn begonnen met het uitspreken van onze
waardering voor de artikelen van onze vrienden-

commissieleden en van anderen. Daar willen we
ook mee eindigen. We hebben onze bezwaren
genoemd. Laat de uitgever er rekening mee hou-
den bij een mogelijke herdruk of een volgende
uitgave. Laten de lezers het goede niet verwer-
pen, omdat er aanmerkingen op dit boek te ma-
ken zijn. Het gaat om de parelen in dit boek. Het
kost f 29,—.

B.

HET LIEDBOEK VOOR DE KERKEN IX EEN SCHRALE OOGST

Vijf maal hebben we nu al aandacht gegeven
aan de zgn. Bijbelliederen in het Liedboek. Het
is nuttig aan het eind het geheel te overzien. We
blijven er uiteraard bij, wat we tevoren gesteld
hebben, dat we niet alle liederen apart gaan be-
spreken. Het is onbegonnen werk. Het resultaat
zou op de duur door weinigen gelezen worden.
Het is ook onnodig. Immers de opmerkingen bij
bepaalde liederen gemaakt gelden ook min of
meer anderen. Maar in dit laatste artikel willen
we over het geheel de „oogst” eens gaan bezien.
We zouden het ook zo kunnen zeggen: wat blijft
er nu van het geheel over, dat werkelijk in Bij-
belse zin mogelijkheden geeft?

Hoog is van deze bundel in het Liedboek opge-
geven. We behoeven hier niet verder over te
schrijven. Wél mogen we dan veilig stellen, dat
daarmee uiteraard een uitdaging gegeven is tot
een oordeel over deze bijzondere zaak. Daarom
hebben we geprobeerd met gegronde bezwaren
te komen, waarom we menen dat er allermindst
reden is om deze Bijbelliederen ook Bijbelse lie-
deren te noemen.

Graag willen we de genoemde bezwaren samen-
vatten. In feite waren het er drie.

Allereerst kunnen we niet meegaan met de ver-
tolking van het Bijbelgedeelte, dat er bij aan-
gegeven wordt. De betreffende tekst wordt zeer
oppervlakkig weergegeven en het verband van
de tekst spreekt niet of zeer weinig.

Dan is er geen aansluiting bij de werkelijk re-
formatorische leer. Vooral klinkt er een éénzij-
dige voorstelling van het heil in. Het oordeel
Gods over de zonde komt hoegenaamd niet naar
voren. Er wordt weinig onderscheid gemaakt.
Tenslotte zijn de gekozen Bijbelgedeelten voor
een groot deel in Gods Woord Zelf niet bedoeld
als liederen, die in de kerk gezongen dienen te
worden. Het lied mag niet in plaats van de
Schriftlezing komen.

In het licht van deze bezwaren willen we dus de
oogst gaan bezien. Even vluchtig een verlies en
winstrekening opmaken.

Wie de oogst gaat bezien kan er niet aan ont-
komen om te wegen en te tellen. Zoiets doet bij
de beoordeling van een gedichtenbundel — wat
het Liedboek toch is — het verwijt horen, dat
dit bepaald geen poëtische bezigheid is. Graag
wil ik me daarbij aansluiten. Alléén: de bedoe-
ling van deze artikelen ligt niet in die lijn. De
nuchterheid gebiedt hier heel erg goed te tellen.
Dan doen we merkwaaardige ontdekkingen. Als
deze bundel Bijbelliederen „de grote verrassing
van het Liedboek” genoemd wordt, dan moet het
ons eerlijk van het hart, dat wij verrast zijn door
de niet-Bijbelse inhoud ervan!

Goed geteld zijn er van de 115 Bijbelliederen 82
die geen vertolking zijn van een lyrisch Bijbel-
gedeelte. Dus van een gedeelte, dat eventueel in
aanmerking zou komen om gezongen te worden.
Van de overblijvende liederen — in totaal 33 —
zijn er berijmingen van psalmen, de onder ons
bekende lofzangen, die wij nu ook in de kerk
zingen en het Onze Vader — in totaal 14 — zo-
dat er 19 overblijven, die eventueel nader bezien
zouden kunnen worden.

Daarbij merken we graag op, dat we in de be-
oordeling van de Schriftgedeelten, die daartoe
behoren, zeer ruim geweest zijn. We mogen ze
hier noemen: Exodus 15, Deuteronomium 32, 1
Samuël 2, Jesaja 2, Jesaja 9 (2x), Jesaja 25, Jesa-
ja 26, Jesaja 52, Jesaja 62, Jesaja 64, Jona 2, Za-
charia 9, Romeinen 8, 1 Corinthe 13, Efeze 3,
Openbaring 5, Openbaring 7 en Openbaring 19.
Het is mogelijk, dat iemand bij het lezen van de-
ze Schriftgedeelten een vraagteken zet of deze
allen bedoeld zijn als mogelijk om in berijming
gezongen te worden. Zelf doe ik het ook. Zelfs
heb ik nog andere bedenkingen om dit zonder
meer voor één van deze gedeelten te doen. Daar
gaat het echter nu niet over. We hebben graag
zoveel mogelijk recht laten wedervaren aan het

beweerde dat hier het Bijbels karakter van deze bundel in spreekt.

Dan is het dus gewoon niet waar, wat in de inleiding staat van het Liedboek. „In de rubriek „Bijbelliederen” zijn liederen bijeengebracht zoals we ze bijvoorbeeld in de Lofzang van Zacharias en de Lofzang van Maria reeds lang kenden: getrouwe, de grondtekst op de voet volgende vertolkingen van bepaalde, meest hymnische gedeelten uit Oude of Nieuwe Testament”. Niet graag zou ik zeggen, dat de auteur van deze inleidende verantwoording dit niet zou menen. Verre vandaar: wellicht noemt hij een hymnisch gedeelte, dat het naar Bijbelse maatstaf niet is. Daar zit bij velen de knoop. Het is niet onbekend hoe men vandaag b.v. Genesis 1 als een hymne ziet en sommigen zien de hele Bijbel zo. Menigmaal omdat men 't niet al te nauw neemt met de letterlijke betekenis van Gods Woord. Maar wie eenvoudig de Schrift leest bij de aangegeven gedeelten moet zeker zeggen: hier is geen sprake van een gedeelte, dat gegeven is om gezongen te worden.

En dan: graag wil ik nog een keer tellen. Negentien liederen zouden nog eens nader bezien kunnen worden. De vertolkingen van de Psalmen enz. geven wat de Schriftgedeelten betreft geen nieuws. Maar van die negentien, die dus van belang zouden kunnen zijn, vallen er ook nog af. De laatste drie van de hier genoemde over Openbaring 5, 7 en 19 : 1 - 5 dragen het opschrift: bij, hetgeen betekent dat zij dus niet als een directe vertolking van die gedeelten te zien zijn, wat trouwens maar al te waar is. Voeg daarbij dat vooral de vertolkingen van de gedeelten uit Jesaja door een éézijdige heilsboodschap buiten het verband of de tekst zelf gedrukt worden — heel sterk komt dit uit in het lied over Jesaja 2 : 2-5 — dan blijf er al weinig over. Misschien mogen we nog zeggen dat de liederen over de Nieuw-Testamentische gedeelten benauwend vlak zijn bezongen.

We hebben geen lust om verder te gaan. Onze enige conclusie is dat de oogst zeer schraal is. Het merendeel van de Bijbelliederen zijn heel gewone gezangen. En het is goed van meet af aan ze zo te beoordelen. Ik had liever gehad, dat men dit maar aanstonds zo gesteld had. Wij kunnen tenslotte het beste met werkelijkheden te doen hebben.

D. Slagboom.

ZALIGMAKEND EN HISTORISCH GELOOF :

HOE DACHT TEELLINCK ER OVER ?

1

We hebben 'n paar keer in artikelen in ons blad verwezen naar het voor enige tijd opnieuw verschenen werk van W. Teellinck: Nieuwe Historie van de oude mens, en toegezegd daaruit een en ander te zullen overnemen. Dat willen we nu in enkele artikelen doen.

Het boek bevat 5 delen, die onderverdeeld zijn in een aantal paragrafen of hoofdstukken. We willen ons beperken tot het overnemen van enkele stukken uit het 4e deel: Nadere uiteenzetting, hoe het Woord gepredikt en met het geloof aangenomen dient te worden, ten einde de mensen van de boze praktijken van de „oude mens” af te brengen, enz.

In paragraaf 42, blz. 139 en volgende, handelt Teellinck over het onderscheid tussen het zaligmakende en het historische geloof. Teellinck is wel wat breed, maar we menen er toch goed aan te doen de hele paragraaf over te nemen, omdat hier andere klanken worden beluisterd dan we nu meer dan eens kunnen horen. Teellinck schrijft dan:

„Er zijn twee knappe, rijke en uitnemende jonge vrouwen, die door hun ouders op bepaalde billijke voorwaarden ten huwelijk werden beloofd: de éne aan Jakob en de andere aan Ezau. Dit wordt hun allebei meegedeeld. Zij begrijpen ook allebei het voorstel dat er gedaan werd, en op welke voorwaarden; ook houden zij beiden de zaak voor waarachtig, ze geloven eraan. Maar Ezau schat het meisje dat hem gepresenteerd wordt, niet zo hoog; dat hij haar op die en die conditie en voorwaarde tot zijn vrouw zou willen aannemen. Jakob daarentegen verheugt zich ten eerste over het aanbod, acht het voor zich zeer voordelig en komt ook dadelijk in actie om de vereiste conditie uit te voeren. Hier zien wij: beide Jakob en Ezau verstaan en geloven de zaak, die aan hen wordt voorgedragen; maar Jakob

geloofte deze zaak heel anders dan Ezau. Want Ezau gelooft ze slechts zó dat hij de presentatie voor waar houdt, en daarmee uit; maar zijn hart geeft niets om het meisje dat hem ten huwelijk aangeboden wordt, hij schept vreugde noch vermaak in haar. Jakob daarentegen gelooft de presentatie zó dat hij ze niet maar voor waarachtig houdt, maar bovendien hangt zijn hart dermate het meisje aan en gaat zijn ziel zo naar haar uit, hij is reeds aan haar verbonden met de werkzaamheden en aandoeningen van zijn hart. En al is zij nog ver van hem naar het lichaam verwijderd, toch is zijn hart en ziel bij haar. Dus zijn dan deze twee reeds met het hart verenigd. Zij tweeën vormen als het ware één hart en één ziel. En dit alles geschiedt nu zo, omdat Jakob niet alleen de belofte voor waar houdt, maar ook omdat hij ze goedkeurt, omdat hij ze werkelijk als zeer goed, voordelig en nuttig voor zich aanneemt van ganser harte, met ongeveinsde gemoedsaandoeningen. Hier is nu Jakobs geloof duidelijk onderscheiden van Ezau's geloof, die de belofte van het huwelijk slechts alleen voor waar houdt, maar die ze niet kan goedkeuren en nakomen, en ook bijgevolg ze niet betracht als een zaak, die hem de moeite waard lijkt om daar veel voor te doen, als de omstandigheden meebrengen.

Ziedaar dan, 'n precies eender onderscheid is er ook tussen het ware zaligmakende christengeloof en het bloot historisch geloof. De Heere Christus wordt op voorwaarde van ware bekering aan allen ten huwelijk aangeboden aan wie het Evangelie verkondigd wordt. Wat nu deze aangelegenheid betreft: zij die — zoals Ezau — slechts het historisch geloof hebben, houdend de presentatie wel voor waar, maar het dunkt hun toch niet de moeite waard om hun bekering eens van harte te betrachten, opdat zij de Heere Christus zouden deelachtig worden. Dus laten zij het er maar bij (zitten) en doen bijgevolg de Heere Christus daarin een zeer grote hoon en smaad aan, dat zij de ijdele dingen dezer wereld boven Hem prefereren.

Daarom wordt ons ook in het Woord des Heeren betuigd, dat zij die de historische kennis van de dingen van Christus bezeten hebben en toch de Heere Christus niet aannemen, maar nog steeds de wereld bleven aanhangen, zwaarder oordeel zullen ontvangen dan die van Sodom en Gomorra, Matth. 10 : 15. Maar anderzijds, zij die niet alleen het bloot historische, maar ook het ware zaligmakende geloof hebben, wat betreft het punt dat hun de Heere Christus als het ware ten huwelijk wordt aangeboden op voorwaarde van de ware bekering, Jes. 59 : 20, zij gaan uit zichzelf en hun hart en ziel gaat uit naar Christus henen; namelijk omdat deze (mensen) niet alleen de presentatie voor waarachtig houden, maar nog daarenboven ze voor heel goed, nuttig en profijtelijk achten; een zaak die geenszins te versmaden of te verwerpen is, maar in alle opzichten op alle mogelijke manieren zeker en bondig te maken. Daarom rusten zij ook niet, alvorens zij werkelijk tot de Heere Jezus gekomen zijn, Die hun aangeboden werd; of alvorens zij Hem metterdaad aangegrepen en omhelsd hebben.

Welnu, de omhelzing en aanneming van Christus is het eigen werk van het ware zaligmakende geloof, zodat — hoewel het ware zaligmakende geloof vele en verschillende schone en heerlijke werkingen heeft in het christelijke leven (want het is het geloof, waardoor de christenen leven, dat ook door de liefde werkt en duizend schone christelijke vruchten voortbrengt) — nochtans het principaalste, voornaamste en meest eigene werk des waren christelijken geloofs (waardoor wij alleen maar met Christus verenigd worden, het geestelijke en christelijke leven verkrijgen, en eenmaal levend gemaakt naar de geest, ook geestelijke en christelijke vruchten beginnen voort te brengen) is dit, dat het de Heere Christus aanneemt, Joh. 1 : 22, dat het de Geest des Heeren Christus ontvangt, Gal. 3 : 2 en 14. Dit is immers het eigen werk van het ware christengeloof.

Hierin en hierdoor is ook het ware christengeloof onderscheiden van het geloof der duivelen, Jak. 2 : 18, of van het historisch geloof, dat wil zeggen van het geloof van al diegenen die wel in het algemeen al de dingen rondom Christus Jezus voor waar houden, maar ze niet alzó geloven dat ze die ook voor heel goed zouden houden voor henzelf, zodat zij daardoor bijgevolg werkelijk alzo werkzaam gemaakt zouden worden, dat ze niet rusten noch stil kunnen zijn, eer

zij in de dadelijkheid de Heere Jezus Christus hebben aangegrepen en omhelsd en zó met de Heere Christus verenigd worden of enige ware krachtadige geestelijke gemeenschap met Hem kregen tot opwekking van het geestelijke leven in hen.”

Tot zover Teellinck. In het volgende nummer hopen we hem weer het woord te geven.

B.

JEUGDAPPEL TE DRIEBERGEN

Op 27 september j.l. werd er een landelijk jeugdappèl gehouden in „Het grote bos” te Driebergen. Het werd georganiseerd door de jeugdverenigingen van Driebergen en Sliedrecht-centrum. In verschillende kerkelijke bladen werd dit jeugdappèl aangekondigd. Ook in ons blad werd er tevoren een en andermaal aandacht aan besteed. We hebben toen onze blijdschap over het houden van dit jeugdappèl uitgesproken.

Met belangstelling zagen we het jeugdappèl tegemoet. We vroegen aan een van onze catechisanten om een verslag te maken. Die gaf dit verslag door en zo kregen we onderstaand verslag, de impressie van een bezoeker. We geven hem het woord.

„Na samenzang van Ps. 66 : 2 en 10 en van de verzen 4, 5 en 6 van de Morgenroos is het woord aan Ds. Tanis voor de opening van deze bijeenkomst. Ds. Tanis neemt de plaats in van Ds. Sneep, die wegens ambtelijke werkzaamheden is verhinderd om de opening te verrichten. Wij zingen Ps. 25 : 2, waarna Ds. Tanis voorgaat in gebed.

Vervolgens leest hij met ons 1 Samuël 3 : 1-10. In zijn openingswoord dankt Ds. Tanis de organiserende verenigingen en wel in het bijzonder de uit deze verenigingen gevormde commissie. Spreker spreekt de hoop uit, dat de gezamenlijke inzet mag worden bekroond met een goede dag. Naast de jongeren heet Ds. Tanis ook de aanwezige predikanten en de ouderen welkom.

Hetgeen Samuël, aldus Ds. Tanis, tot de Heere zegt: „Spreek, Heere, want Uw knecht hoort”, moge leven in het hart van jong en oud. Bijzonder nodig is dit vooral in de crisistijd, waarin wij vandaag aan de dag leven. Deze crisis werkt door in de kerken van de Gereformeerde gezindte. Discussie is geboden. Primair is echter het gebed tot de Heere. Kijk maar naar Samuël, die wilde luisteren naar wat de Heere tot hem zou zeggen. Luisteren is heel moeilijk. Het luisteren naar de Heere is mogelijk door ontvangen genadekracht. Een luisterend leven is een gezegend leven; een leven waarin de verborgen omgang met de Heere wordt gekend. Dit leven geeft uitzicht op het eeuwige leven, ook voor jongeren, die leven bij, door en uit het Woord.

Na het zingen van Ps. 119 : 5 wordt de plaats van Ds. Tanis ingenomen door de predikant van Urk, Ds. Baars. Zijn referaat is getiteld: „Gods boodschap” en wel speciaal toegespitst op het thema van deze dag: „Jeugd in de eindtijd”. De vraag: „wat is de eindtijd?” is een klemmende vraag. Het Woord van God geeft licht op deze vraag en wel speciaal Markus 13, waar we lezen van de tekenen der tijden. De eindtijd, aldus Ds. Baars, wordt gekenmerkt door de ontbinding. Hoever de eindtijd nog weg is, is voor de mens verborgen, maar dat wij op weg zijn is tastbaar. De boodschap tot de jeugd is geen aparte. De tijd is donker; er zijn veel zwaarigheden. Maar, deze dingen moeten geschieden. De afval en de maat van de ongerechtigheid worden vol. De afval, die het gevolg is van het woeden van satanische machten. De uittocht uit de kerken vindt plaats; overal wordt gezegd: „hier is de ware Kerk en hier is de Christus”. De waarheid is, dat de waarheid vaarwel wordt gezegd en dat er gevonden wordt een uitleven in de zonde. De liefde verkilt, ja, wordt gemist.

Het pad van de antichrist wordt geëffend door de ongerechtigheid. Achter deze tijd, aldus Ds. Baars, staat de vorst der duisternis, Satan, die een grote toorn heeft door de korte tijd die hem gelaten is. Vragen als: waar is de Christus en wat is de waarheid?, zijn invloeden van satan. Is het voorafgaande de enige boodschap voor de jeugd? Neen, aldus inleider, de jeugd wordt opgeroepen, niet bevreesd te worden, maar biddend de tekenen der tijden te doorzien. Er is ontkoming van de verdrukking door de weg in de Heere alleen. Er zal zijn een nieuwe hemel en een nieuwe aarde voor hen wier klederen zijn gewassen in het bloed des Lams. Dit is de triomferende bood-

schap van Gods genade. Hieraan gaat echter het gericht Gods vooraf. De beloften van de Heere gelden ook voor jongeren. In Handelingen 2:17 staat: „in de laatste dagen zal Ik uitstorten van Mijn Geest op alle vlees: en uw zonen en uw dochters zullen profeteren en uw jongelingen zullen gezichten zien”. „Zijn trouw rust zelfs op het late nageslacht”. Eén ding is zeker; er is een boodschap voor ons: wendt u tot Hem, verschrikt niet; Hij komt en zal tot Zich trekken, die Hem gezocht hebben.

Na samenzang van Ps. 98:4 en na de collecte, die ruim f 1.600,— opbrengt, is, nadat wij eerst nog Ps. 119:8 zingen, het woord aan Ds. van Zonneveld uit Leerdam, de vervanger van Ds. v. d. Weerd, die wegens ambtelijke bezigheden niet aanwezig kan zijn. Het thema van zijn onderwerp luidt: „Gods opdracht”.

Hoe zal het met ons zijn op de oordeelsdag, zo begint Ds. v. Zonneveld, zijn onderwerp. Is de Heere Jezus mijn Borg, mijn Middelaar?

Het is dwaasheid om te menen, dat de jongeren wel buiten schot zullen blijven. Satan zegt dit nooit. Denk maar aan Nebukadnezar, die jongelingen uit de kinderen Israëls, te weten uit het koninklijke zaad en uit de prinsen, in zijn paleis onderbracht en liet onderwijzen in de boeken en spraak der Chaldeëen en aan Hitler met zijn Hitlerjugend. (Wie de jeugd heeft heeft de toekomst). Satan wil Gods werk teniet doen. Wij als jeugd staan op de nominatie om onderdaan van het rijk van de antichrist te zijn; een huiveringwekkende zaak. Het parool is dan ook: „waakt”. Het is echter niet gemakkelijk om de gevaren die ons bederigen te onderkennen, omdat Satan geraffineerd te werk gaat. Wij worden in slaap gewiegd met uitspraken als: „God is toch liefde, als je maar gelooft, met een veronderstelde wedergeboorte (je leeft netjes enz., gaat er maar van uit dat je wederomgeboren bent).

De dag des Heeren komt op het onverwachts, als een dief in de nacht. Zo ook is het met de sterfdag. Dit kan zo heel plotseling zijn.

Het bevel „waakt” is een opdracht van de Heere Zelf. De ogen open hebben is, aldus spreker, een zaak van wedergeboorte. Om te kunnen waken moet er sprake zijn van waarachtige bekeering. Ds. v. Zonneveld wijst in dit verband op de noodzakelijkheid van wedergeboorte en bekeering.

Het waken is in eerste beginsel; „Heere, bekeer mij.” Biddend waken is leven bij het open Woord van God met gevouwen handen. Als het Woord van God daarentegen dicht blijft, gaan wij verloren. Dat het einde er nog niet is, is te danken aan Gods lankmoedigheid, die ook groot is voor jonge mensen.

Eén der takieken van de hel is: God dienen en de Mammon, waar tegenover staat: biddend waken, d.i. de wereld verzaken. Biddend waken is Gods opdracht „Waakt en bidt”. Doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels, want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw enz. De wakende, zo besluit Ds. v. Zonneveld zijn referaat, ziet op de komst van de Brudegom en kent de bede: „kom, Heere Jezus, ja kom haastiglijk.”

Na dit onderwerp zingen wij Ps. 146:4 en sluit Ds. v. Zonneveld de morgenbijeenkomst met gebed, waarin een zegen wordt gevraagd voor het te nuttigen eten.

Voorafgaand aan de middagbijeenkomst zingen wij Ps. 138:1 en 4 en Ps. 136:2 en 3, waarna Ds. Baars voorgaat in gebed en dankt voor het eten, waarna hij de opening van deze bijeenkomst ver richt.

In de pauze was er gelegenheid om naar aanleiding van de gehouden onderwerpen schriftelijke vragen te stellen, die in de forumdiscussie die nu volgt, worden besproken. Uit het aantal vragen blijkt wel, dat er van deze gelegenheid drukgerbuik is gemaakt. Naast de inleiders hebben in het forum, dat onder leiding van Henk de Sno uit Sliedrecht staat, ook zitting de heren Slagboom en Hofman.

Het programma wordt vervolgd door samenzang van de Ps. 118:3, 4 en 14 en 86:6 en 5.

Een viertal leden van de vereniging van Sliedrecht (C) brengen op indringende wijze het declamatorium „Ben je bereid?”, waaruit veel lering kan worden getrokken. Heel toepasselijk hierop is het lied over de wederkomst van de Heere Jezus „Eens zal op de grote morgen”, wat

wij met elkaar zingen.

Ds. Tanis die deze dag ook sluit dankt allen die aan het programma van deze dag hun medewerking hebben verleend. De inzet van de organiserende verenigingen, die is beloond met een goede dag, noopt tot het houden van een volgende ap-peldag in D.V. 1976. Ds. Tanis geeft ons in zijn slotwoord twee zaken mee. De naam van de Heere zal van kind tot kind voortgeplant worden, d.w.z. Gods Koninkrijk kan niet zonder onderdanen zijn. De Heere zal ze bezitten.

Christen zijn is alleen mogelijk door de genade Gods gewerkt in het hart van de zondaar door de Heilige Geest. Christen zijn wil zeggen: „niet anders doen maar anders zijn. Dit moet blijken in de levensstijl. Vreest God en houdt Zijn geboden.

Hierna gaat Ds. Tanis voor in dankgebed en zingen wij Ps. 103:9. Hetgeen wij deze dag gehoord hebben, heeft ons veel, ja alles te zeggen. Het Woord Gods — ook op deze dag — tot ons gesproken, zal nooit ledig wederkeren, maar het zal doen, alles wat de Heere behaagt. Wat doen wij met dat Woord?

Een bezoeker.

We zijn de bezoeker dankbaar voor zijn verslag. We behoeven daar niets aan toe te voegen. Het lijkt ons wel gewenst, dat ook de andere kerkelijke bladen, die de oproep voor dit jeugdappèl geplaatst hebben, een verslag opnemen. Het gaat immers om de jeugd vooral van onze eigen kerken. Zo hebben de jongeren het ook gevoeld, want ze kwamen uit het gehele land en in groten getale. Ds. Tanis schatte de opkomst op zes à zeventienhonderd jongeren en ouderen. Het was een kerkelijk gebeuren. We hopen van harte, dat het mogelijk blijft ook in de toekomst dergelijke jeugdappèls te houden.

Om misverstand te voorkomen verklaren we uitdrukkelijk, dat het initiatief voor het jeugdappèl geheel van de jeugd zelf is uitgegaan. Hun activiteit heeft er al eerder toe geleid om hier en daar op een middag samen te komen. Wij staan daar als Bewaar-het-Panders geheel buiten. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat we niet met belangstelling deze activiteit van onze jeugd volgen. We hebben een poos geleden geschreven over een jeugdsamenkomst te Norwich in Canada. Daarom meenden we er goed aan te doen aandacht te schenken aan het toe te juichen streven van onze eigen jongeren.

B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI

Gideon 53

„En het geschiedde als Gideon de vertelling dezes drooms en zijn uitlegging hoorde, zo aanbad hij; en hij keerde weder tot het leger Israëls, en zeide: Maakt u op, want de Heere heeft het leger der Midianieten in uwe hand gegeven.”

Richt. 7:15

Wij hebben gehoord dat Gideon de Heere aanbad, nadat hij met Pura, zijn jongen, de uitlegging van die wonderlijke droom had horen vertellen. Aanbidden is meer dan bidden. Het is groot als men daartoe in het leven komen mag. Gideon kon met zijn jongen echter in dat leger niet blijven. Hij moest weer terug. Dat wordt dan ook in de bovenverhaalde tekst vermeld. En hij keerde weder tot het leger Israëls. „Het leger”. Nou ja, wat je dan een leger noemt. Want jullie weten dat het leger van Gideon ontzagge-lijk was ingekrompen. Van de 32.000 waren er maar liefst 300 overgeschoten. Doch al was het leger, waarmee hij ten strijde trekken moest tegen de Midianieten uiterst klein, hij ging niet met „lood in zijn schoenen” er naar toe. Jullie kennen mogelijk die uitdrukking wel: Met lood in je schoenen lopen. Dat moet je dan natuurlijk niet letterlijk verstaan, maar figuurlijk. Als je dan met lood in je schoenen loopt, maak je een hele zware gang. Je loopt wel, maar elke stap, die je zet, kost moeite. Misschien lopen jullie zo ook wel eens met lood in je schoenen. Dat kun je hebben, als je iets doen moet, waar je geweldig tegen op ziet. Je hebt bijvoorbeeld iets uitgevoerd, wat je helemaal niet lekker zit. Je bent er van overtuigd, het is helemaal verkeerd. En nu moet je het goed gaan maken. Je moet je fouten gaan vertellen, je zonden gaan belijden. Ja, dat staat nog in de bijbel ook: Belijdt elkan-der uw misdaden. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat je nu aan Jan alleman maar vertellen moet wat je uitgevoerd hebt. Maar als je tegen iemand gezondigd hebt, moet je het die persoon toch

wel belijden. Als je dan zo'n gang maken moet, dat valt echt niet mee. Dan loop je met lood in je schoenen. Je ziet er als een berg tegen op. Hoe zal het allemaal aflopen? Dat is dan een benauwende vraag. Tenminste, als je nog een ge-weten hebben toegeschroeid. Het spreekt niet zijn tegenwoordig heel wat mensen, die hun ge-weten hebben toegeschroeid. eHt spreekt niet meer. Ik hoop niet dat er zodanigen onder mijn lezers zijn. Want dat is een zeer gevaarlijke zaak. Men komt dan heel gemakkelijk van kwaad tot erger. Men loopt dan gevaar overgegeven te wer-den aan het oordeel der verharding. En dat is een zeer verschrikkelijke zaak. Weest daar maar bang voor. Degenen die nog een sprekend ge-weten hebben, zijn daar ook wel eens bang voor. Je kunt in je jonge leven daar wel duizend ang-sten over uitstaan. Ik weet er iets van. De vrees is dan aanwezig, dat de deur der genade door de Heere voor je gesloten wordt. Je geweten spreekt niet meer. God laat je los. Je bent genoeg ge-waarschuwd. Doch alle waarschuwingen waren door je in de wind geslagen. En nu waarschuwt de Heere niet meer. Je wordt aan het kwaad overgegeven, zo maken ze je dan van binnen wijs. Je bent geheel en al een prooi van de Sa-tan. Gelukkig als men in deze benauwdheid zijn toevlucht bij de Heere mag zoeken. Gelukkig wanneer men dan z'n hart ontlasten mag op dat ene Adres, vanwaar een stem je tegenklinkt, die zegt: Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal je rust geven. Als je op dat Adres belanden moogt, dan krijg je ook inderdaad rust. Dan krijg je met God in het verborgen te doen, net als Gideon. En als de Heere dan tot je gaat spreken, wat kan dat een verruiming geven in het hart. Als Hij dan doet verstaan door Zijn Woord en Geest, dat Hij een gaarne vergevend God is, en dat terwille van Zijn Zoon Jezus Christus, dan lucht je daar helemaal van op. Dan kun je ook gemakkelijker naar je naaste gaan. Dan is daar een hoop lood mee uit je schoenen weggenomen, om nog even in die beeld-taal te spreken. Als het met de Heere en jou in orde gekomen is, zou het dan tussen jou en je naaste niet in orde kunnen komen? Gewis en zeker. Want als het tussen de Heere en jou vlak ligt, dan gaat de Heere Zelf mee, om ook ten opzichte van de naaste alle bergen tot een vlak veld te maken.

Al lagen er nu bij Gideon geen bepaalde zonden, die opgeruimd moesten worden, de taak waar-voor hij stond, met zijn kleine leger, was toch een bovenmenselijke taak. Doch nu de Heere hem door de uitlegging van die droom te ver-staan had gegeven, dat Hij met hem zijn zou, ik zou zeggen: al voor de zoveelste keer, nu durfde hij niet meer te twijfelen, dat de Hee-re het niet wel maken zou. Hij keerde, echt versterkt in het geloof, terug naar het leger. Versterkt in het geloof. Ja, dat is ook een zaak. De ouderen zullen mogelijk wel weten wat dit is. Of niet??

De jongeren, waarvoor we altijd nog in het bi-zonder schrijven, moeten het ook weten. En iede-re keer ontdek je weer, dat er bij jonge mensen voor een bepaalde zaak, op een bepaald moment begrip komt. Ze hebben de dingen gehoord, doch het drong niet tot hen door. Het bleef allemaal op een afstand staan. En dan ineens stellen ze vragen, die je als onderwijzer doen begrijpen: Het besef begint levendig te worden, aangaande de zaak, waar het eigenlijk over gaat. Zo stel ik mij voor, dat verschillenden van jullie de uit-drukking: Versterking in het geloof, wel eens ge-hoord zullen hebben. Maar wat dit eigenlijk is, daar heb je nog nooit over nagedacht. Nu, ga het dan nu eens doen.

Je kunt natuurlijk van geen versterking in het geloof spreken, als er geen geloof is. Het geloof moet er eerst zijn, wil het versterkt kunnen wor-den. Nu kan het geloof erg klein wezen en nog zwak ook. Het geloof is wel eens vergeleken bij een hand, waarmee men iets aanneemt. Gelo-ven is dan ook „aannemen”. Wanneer in het na-tuurlijke iemand iets tegen je zegt, dan neem je dat aan. Je gelooft het. Dat kunnen natuurlijk allerhande dingen zijn. Het kunnen verrassende dingen zijn, die je blij maken. Het kunnen ook verschrikkelijke dingen zijn, die je bedroefd ma-ken. De dingen, die je blij maken, als je ze hoort, kunnen zo groot zijn, dat er dadelijk de twijfel op volgt: Zou het wel waar zijn? Het is te groot. Je kunt het haast niet meer „geloven”. Doch dan kom er een ander de blijde tijding bevestigen. En daarna komt er nog een, en nog een, en nog

een. Iedereen zegt het tenslotte. En dan, ja, dan moet je het wel geloven. Je werd steeds in het geloof versterkt, zodat het tenslotte voor je vast staat. Het is boven alle twijfel verheven. Zo kan het zijn t.o.v. blijde dingen, maar zo kan het natuurlijk ook wezen t.o.v. droeve dingen. Je hoort iets heel verschrikkelijks. Je schrikt er van op. Je wilt er eigenlijk niet aan. Je probeert het van je af te zetten. Je troost je voorlopig met de gedachte dat het zo erg wel niet wezen zal. Er wordt wel meer wat verteld, terwijl het later toch bleek mee te vallen. En zo hoop je dan dat dit nu ook het geval zal zijn. Je gelooft het niet zo meer. Doch dan komt een andere bode de droeve mare bevestigen, en nog een, die je hetzelfde vertelt, en nog een. En dan tenslotte, ja, of je wilt of niet, je moet het geloven. Het is zeker waar. Het droevige is zonder meer een feit. Eerst wilde je het niet geloven. Toen kon je het niet geloven en later móest je het beloven.

Kijk, zo gaat dat nu ook in geestelijk opzicht. Het beginsel des geloofs is een gave Gods. Dan komt er een droeve tijding uit Gods Woord naar je toe. Je moet dat geloven. Eerst deed je dat niet. Je geloofde helemaal niet. O zeker, het stond al zoveel jaren in de bijbel. Maar het raakte je niet, het deed je niets. Dat geloof was niets anders dan een historisch geloof. Zo noemen we dat. Het is hetzelfde, als dat je gelooft dat Willem de Zwijger, de vader des vaderlands, in 1584 vermoord is. Dat is natuurlijk heel erg. Je twijfelt daar niet aan. Alle geschiedenisboeken vertellen het je. Maar je wordt er verder niet koud of heet van. Wanneer je nu echt gaat geloven wat God in Zijn Woord zegt, dan doet je dat iets. Het grijpt je aan. Het laat je niet meer los. De aanklachten vermenigvuldigen zich. Je zonden zweven je steeds voor ogen. Je kunt ze niet meer wegrekenen. Ook al wil je het niet geloven, tenslotte moet je het toch geloven, dat je om der zonden wil, de dood, ja de eeuwige rampzaligheid verdiend heb. Al zouden er dan bij wijze van spreken, honderden zijn, die zeggen, dat je er niet zo zwaar aan tillen moet, dat het wel wat meevalt, dat God het echt zo nauw niet neemt. Er is er niet één, die je gerust kan stellen. Je gelooft ten deze vast, dat het met jou een verloren zaak is. Niet omdat mensen dit zeggen. Of omdat je het jezelf door een dominee hebt laten aanpraten, maar omdat God het in Zijn Woord zegt.

Met dit geloof ben je natuurlijk niet gered. Maar om gered te worden door het geloof, moet je eerst leren geloven, echt geloven, dat je verloren ligt. Hoe zul je anders ooit die enige Zaligmaker gaan begeren. Het geloof in je schuld en het oordeel dat daarop volgt, is dus de zaligheid zelf nog niet. Maar het behoort wel degelijk tot het zaligmakend geloof. Het is de beleving van het eerste stuk uit de Heidelberger Katechismus. Ik moet namelijk weten, hoe groot mijn zonden en ellende zijn. Kijk er de zaak maar eens op na. Dan gaan we de volgende keer verder. Inmiddels hartelijk gegroet van jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

DE PANTER IN HUIS

1

Bij een vorig bezoek aan Canada kwam het gesprek, toen we met een kring van vrienden bijeen waren, op het gevaarlijke van de televisie. Evenals hier zijn er daar gezinnen, waar een f.v. in huis staat, waar men het niet zou verwachten. Een der aanwezigen vertelde iets van een verhaal dat hij gelezen had. Het ging over een panter. Daarmee werd de t.v. vergeleken. Later heeft een van mijn schoonzons er voor gezorgd, dat ik dit in mijn bezit kreeg. Ik geef het hier door. Het is geschreven door Grace G. Henry. Het luidt vertaald als volgt:

Een poos voordat de familie Ludwig uit Afrika vertrok kwam hun zoon Karel over en ging hier wonen. Hij trouwde met een lief jong Amerikaans meisje en vestigde er zich voor goed. Hij werd predikant en begon te schrijven.

Dat is al enige jaren geleden. Ik kan me niet herinneren of hij mij deze gebeurtenis vertelde, toen ik bij hem logeerde of dat ik die las in een van zijn verhalen over hun leven in Afrika. Maar ik wil haar doorgeven zoals ze tot mij kwam.

Het was de eerste nacht in hun nieuwe woning aan de overzijde van de zee. Ik vermoed, dat het een inheems huis was, want het dak was van riet en klaarblijkelijk was het voor een poos niet bewoond geweest.

Toen het tijd was om naar bed te gaan, waren beide kinderen bang om alleen in de kamer te gaan slapen en zij lieten dat duidelijk blijken. Maar de ouders overtuigden hen, dat alles in orde was en er geen reden was om bevreesd te zijn en al spoedig waren allen in slaap.

's Morgens kwam het jongste kind uit bed. Het meisje vertelde een verhaal, hoe ze in de nacht de aanwezigheid van een vreemd dier voelde, dat zij zijn adem op haar gezicht kon voelen, alsof het in de donkere kamer naast haar bed stond. Toen de ouders het meisje probeerden gerust te stellen en duidelijk te maken, dat het stellig een droom was, die haar vrees veroorzaakt had, luisterde het zoontje van acht jaar toe. Plotseling verliet hij de anderen en al gauw kwam hij terug met de kop van een kip en wat veren. Hij ging de ouders voor in het kamertje, waar de vuile voetstappen van een volgroeide panter duidelijk op de grond naast het bed waren te zien.

Dit was zo duidelijk, dat de kleine meid ogenblikkelijk van schrik flauw viel. Er was een opening in het dak, waardoor het dier tijdens de afwezigheid van de bewoners met zijn prooi naar binnen was gekomen.

De familie Ludwig was ontsteld. Ze waren tenauwernood ontkomen. Een wild dier was in dezelfde kamer geweest, waar de twee kleine kinderen sliepen. Hoe dankbaar waren ze dat God hen beschermd had.

Onlangs dacht ik aan dit voorval en toen kwam de gedachte bij me op, dat in duizenden Amerikaanse woningen panters zijn, die niet door een gat in een rieten dak sluipen en in de nacht naar binnen komen, maar openlijk in de mooiste en meest gebruikte kamer staan, en dat overdag. En deze panter heeft de familie een flinke som gelds gekost en is daar met ten minste de toestemming van een der ouders van de kinderen geplaatst. En, voorzover ik kan zien, met weinig of geen zorg omtrent de schade, die kan worden aangebracht.

Jaren geleden bezocht ik verwanten in Zuid India en zij vertelden mij van een van deze dieren, die in de bossen in de nabijheid van hun boerderij leefde. Hoe het sprong op een wandelaar alleen, die nauwelijks het leven redde, na een vreselijk gevecht met het dier.

Ik raadpleegde de nieuwe Standaard Encyclopedie. Die schreef over de aard van de panter en vermeldde, dat vele dieren ten prooi vallen aan deze vijanden. Zij hebben een aangeboren neiging om te doden en te vernietigen.

Nu, aan dit dier is het stomme, schijnbaar onschuldige toestel, dat in onze Amerikaanse huizen staat, gelijk. Het zou kunnen worden gebruikt tot groot voordeel in elk Christelijk huis „indien” en we menen werkelijk „indien”. Voor arme mensen zou het kunnen worden gebruikt om de wereld te bereizen, voor invaliden zou het de evangelie-boodschap kunnen brengen. Belangrijke gebeurtenissen, zoals installaties, de kroning van koningen en dergelijke wereldwijde gebeurtenissen zou men thuis kunnen zien. Politieke redevoeringen, belangrijke gebeurtenissen enz. enz. Misschien zegt u: wel, die zijn er telkens weer. Laten we dit aannemen, maar ik moet op mijn hoede zijn, wanneer ik de gelegenheid heb te kijken zo alles vermengd is met schadelijke informatie en twijfelachtige voorlichting. Tot zover het verhaal. In het volgende nummer hopen we het slot op te nemen.

B.

Het adres voor al uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50
Veenendaal
Telefoon 08385 13978
Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

„Het gaat zeer goed Ben erg tevreden”.

M.B. te N.

Tegen praktisch iedere kwaal leveren wij

**GENEES-
KRACHTIGE
KRUIDEN**

Maandkuur f 9.50

(verzendkosten inbegrepen)

**Drogisterij
SIKKING**

Barrevoelstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82
B.g.g. 324606

**PLAATST UW FAMILIEBERICHTEN
IN BEWAAR HET PAND**

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS en**
- ★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783
B.G.G. 05250 - 1531

REFORMATORISCH WEEKBLAD

de Schakel

HERFST - WINTER

Het weer wordt guur en koud.
Daarom binnen blijven en lezen.

WAT LEEST U?

Natuurlijk goede lektuur!

VERGEET DAN OOK

„DE SCHAKEL” NIET

HET Christelijke familieblad, veel interessante artikelen voor het hele gezin en mooie verhalen en puzzles voor de kinderen.

WORDT OOK ABONNEE....
of vraag eerst een proefnummer aan!

Elke nieuwe abonnee ontvangt een prachtige surprise!

★

Stuur onderstaande bon in een open envelop zonder postzegel naar

„DE SCHAKEL”.

**ANTWOORDNUMMER 69
GOES**

Naam

Adres

Woonplaats

☐ Ik word meteen abonnee en betaal per

☐ kwartaal f 19,—

☐ halfjaar f 36,50

☐ jaar f 71,50

☐ Ik wil graag een proefnummer.

BhP

**D.V. ZATERDAG
25 OKTOBER**

**REFORMATO-
RISCHE
GETUIGENISDAG**

in de
EXPO-HAL
te Hilversum
Diverse sprekers;
zes zangkoren;
Boek- en plaat-
verkoop.

Ook kinderen zijn van harte welkom.

HOTEL

**DREYEROORD -
OOSTERBEEK**
Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuisvoelt”.

**„REPOS AILLEURS”
DRIEBERGEN**

U zoekt wat rust?
U wilt bijkomen na ziekte?
U bent de eenzaamheid moe?

Kom dan eens enige weken naar Driebergen.
Eigen, kerkelijke sfeer -
Prima maaltijden - Geen t.v.- Vlak bij de bossen
Buntlaan 54
Telefoon 03438 - 2466

Voor bijbels, boeken en

muziek

Is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**LINDENBERG'S
BOEKHANDEL**

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16
Tel. 010 - 11 16 07